

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЧА.

(Соулієр.)

ПЕШТА.

Неделя

30. Апріліа 1844

Год. III.

Высокоученомъ Господину
БОГОСЛАВУ НОСАКУ.

Полезна с' у Теби намера

Породи, и единство

Браће с' къ слога

Твонимъ удеси коракомъ.

Тако с' аль общей

Достиже цѣли, скупа

Кадъ кивна мразость

Срца браће не труе. —

Ту Пантеонъ с' Роду диже,

Ту браћа се познаю:

Ту се Муза, удеснє

Коло води! —

Удвоенъ на полю радина

Трудъ, окрчена нынива

Стократный плодъ,

Земледѣлцу рађа:

И скупа браћомъ својомъ

Радо дочекани, дае

Окусити плодъ,

Съ поля знојногъ.

Предвиџи, мы Та

Радо на стопе стаемо:

Којой тежишъ, да

Стигнемо мети.

У Футогу 29/17 Апріліа 1844.

Димитриј Јовановићъ.

МИЛАНЪ и МАРИА.

Србска Новелла.

Густа помрчина обузимала је дворъ Краљевъ, меланхоліа и пусто ћутанѣ прелазило је преко пусты поляна Призренски: само једна Марија, Краљева ћи, бавила се усамљена у својој соби. Плаовито купало је у срце заљубљене девойке, јер ће садъ последњи путъ онога видити, који је њој све на свету био, и кога је она више, нег' саму себе любила. Садъ се зачуе тихји некиј ходъ, врата се отворе, и Миланъ, њениј любезникъ, уђе унутра, и падне у наручија њена. Млого су имали једно другомъ да кажу; аль имъ уста занеме, болно чувство, ты! чија любовь сама кадра је мене сртногъ учинити; тебе видимъ я заръ садъ последњиј путъ? обладало је съ њима: докъ на јданпутъ Миланъ као иза сна пробуђенъ неповыкну: „Свирѣпа мати, шта самъ ти я учинио, да ты мени руку твоје кћери отказуешъ? збогъ шта си се ты на сына Владаоца Бугарскогъ тако огорчила; да му сама опасностъ његовомъ животу прети, ако се онъ и далѣ у твомъ Двору бавио буде! У Двору твомъ, гди његова Марија живи. Шта? Та Заръ је могао тай рђавый твоје матере поносъ такву любовь утаманути, која је предубоко у срцама нашимъ закопана? О Маријо! — Ова се любовь утаманути не може; она ће на веки остати; аль оне да насе раздвоје. — О свирѣпа судбо! — О Маријо! Заръ и ты сама соизволявашъ да се раздвојимо? „Я не соизволявамъ мой Милане;

— одговори му девойка; — али я морамъ повестисе по воли матере мое, ахъ! са крвавымъ срцемъ морамъ се я ньой повиновати. Съ Богомъ Милане!“ „Не, не могу се я одъ тебе отргнути.“ — Аль теби прети опаснотъ. — „Стирѣпа мати тако једне любовестойне квери! — Maria! — бежи са-мномъ.“ — — Maria му на ово потмулымъ гласомъ одговори: „Никадъ више! я ћу у-самљена за тобомъ тужећи мое дане проводити; ћрь знай, да бы бегство мое слѣдо-вала страшна клетва мое матере, и та бы се сигурно надъ нама и извршила.“ — „Та-ко є дакле; — рекне Миланъ — то я тебе садъ последнији путъ моима пресима пригра-лявамъ; аль добро упамти то Morio, само засадъ последнији путъ. Нека ми слутња предсказуе, да ћу я тебе опетъ видити; Ха-макаръ было и са оружаномъ рукомъ.“ — „Ми-лане!“ — „Мыслишъ ты, да ће мой отацъ увреде твоје матере неосвећене оставити?“ — „И-ди, иди, и дражи лютостъ твогъ отца; до-ћи са твои Бугари, и Србала мачеви тако-ћеръ су свѣтли и оштри: аль знай, ако мене ради крвъ узтече, онда ћу я прогнати ову мою спрама тебе любовь изъ мoga ср-ца; онда ћу сама предводити войнике наше противъ онога, кои човечију крвъ страстима своима жертвую. Иди дакле, и ако я до-зnamъ да ты све то у миру трпишъ, и оче-куешъ, докле судба сртнje дане за нась непроизведе, само ће онда любовь къ теби навеки у грудима моима цветати.“

(коначъ слѣдуе.)

СПОМЕНЪ ИРОШЛОСТИ СРБСКЕ.

Два писма Краља Србскогъ
Стевана Дечанскогъ.

1.) Кадъ є Стефанъ Дечанскій по-сле смрти оца свога, Краља Милутина 1321 год., по праву прворођеня, Србскій Престолъ наслѣдіо, подигао се противъ нѣга млађи нѣговъ братъ Константінъ съ војскомъ, да га лиши наслѣдіја, и да се онъ на престоль попне. Многострадалный Стефанъ, жељећи свои поданика, и самогъ, непріятельски по-дигнувшегсе једноутробногъ брата крвъ у-

штедити, мудро совѣгававши се учини, да найпре брата съ лепымъ и братскимъ реч. ма братски умири, и зато му слѣдуюће пи-смо пошаље:

„Стефанъ Божјомъ милостю Царь Срб-скій и Наслѣдникъ (могъ) отца, за, страомъ Божјимъ управљати Народъ, пишемъ, раду-јућисе, теби момъ пожеланомъ брату Кон-стантіну, ком' миръ жељимъ. Престани не-пріятельствено ратовати съ твојомъ ино-верномъ војскомъ! но доћи ми да те усер-дно, ко другъ друга пріјимимъ, и сань (до-стоинство) вториј, ко синъ Царскій, узми. Држава є наша дуга и широка, тако, да у ньой, и одъ нѣ, обоица удобно живити мо-жемо. Я ни самъ братоубийца Каинъ, но братолюбца Јосифа другъ, којегъ ти говоре-ће речи наводимъ: „Не бойсе, вы сте са-мномъ зло наумили учиниги; аль я самъ Бо-жій, кои є самономъ добро науміо, и кое ћешъ скоро увидити.“ Но кодъ Константі-на нје братскій совѣтъ ништа кадаръ био издѣйствованти, и зато се пусте у битку; гдје Стефанъ побѣду одржи; самъ Константінъ на боишту остане, а оставша часть војске Краљу се присојзи.

✓ 2.) Писмо Михајлу Страшимир-у, Краљу Бугарскомъ, 1330. г. (овай сима имао сестру Стевана Дечанскогъ, Неду, за супругу)

Кадъ є гордо-надувеный Страшимиръ 1330 године найпре отеравши (сестру Србскогъ Владателя Неду) свою супругу, Срб-скогъ Краља увредіо, после упаднувши у Србску државу, ову разбойнически робіо и пустошио, мудрый Владѣтель жељећи животъ толико людіј одъ погибели сачувати, тру-діосе лепымъ начиномъ Краља Страшимира къ миру приволети, збој когъ му узро-ка ово писмо изъ стана пошаље:

„Помисли драгій и любимый брате Кра-љевства могъ у уму твоемъ, да я теби ни-каквогъ зла ни кадъ учиніо ни самъ; шта више ни за оне увреде, кое си ты мени-нанео, ни самъ никаква зла повода теби дао, ни баръ, да бы ты имао узрока, збогъ когъ се тако непріятельски на мою државу ополчавашъ. Чуемъ, да свакоякогъ народа

собомъ водишъ, за у мою землю съ ныма упости. Но дохи къ разуму истине любове Христове; повратисе одъ гнѣва и яости твои! повратисе къ првой любови, кою си имао спрама мои родителя; ту негуй и спрамъ мене. Престани одъ толикогъ проливаня крви Христіанске, и даровану ти силу употреби на врага, а не на Христіане. Помысли, кававъ се отвѣтъ, за крвь невинно проливену, дае. Найпосле знай! да тко тежи за туђимъ благомъ, и оно, што има, изгуби; ћръ тако обычествує свевидѣће око Божије творити.“

Алъ како је на ове благе речи холји Страшимиръ одговорио? Онъ је Стефану ово поручио: „Ако Краль сутра зоромъ у мой станъ недоће поклонитисе мојој непобѣдимој Држави, и подноџијемъ себе учинити, то ћу га безчестно у ланцима овамо дати донети, и грознимъ мукама уморити.“

И тако се битка неизбежима роди, у којој праведну Стефанъ одржи побѣду. У битки самъ Страшимиръ падне съ млогима мртавъ*)

У Кежмарку

Аркадиј Г. Николић.

ПОУЧИТЕЛНА НАСТАВЛЕНІЯ.

1) Испунијай дужности твоје као човекъ и гражданинъ свѣта изъ благодарности и любови къ Богу съ радостю и ревностю. Мысли, говори, и дѣлай свагда тако, као да се је предъ Лицемъ нѣговимъ случило. Измай упованіе къ провидѣнїю нѣговомъ у нужди. Буди вѣранъ и понизанъ нѣговимъ светимъ законима до смрти.

2) Живи у содружеству, који су теби равни: иначе нећешъ моћи зехтеванѣ нарави твоје, као што вали, испунити. Избери себи једногъ честногъ и чистосердечногъ

пријателя и друга; и буди му у срећи и несрећи покоранъ и веранъ.

3) Припознай безконечнога, свемудрогъ и свеблагогъ Основателя свѣта; изъ творенија нѣговы почитуй и диви се сили, мудrosti и благости нѣговој, кадъ ји годъ погледишъ. Постарай се и усилијай нѣму у малымъ подражавати, што онъ у великомъ твори. —

Поноси се съ достоинствомъ, кое ты као човекъ међу словеснымъ створенјима на себи носишъ: поносисе, што ты као бессмртный Духъ свагда прозорливи и мудри быти можешъ, и да с' безконечнимъ многа добра у свѣту учинишъ.

5.) Недай се чрезъ суевѣрја обладати; ћрбо на свѣту све се естествено случаја, и ништа безъ довольногъ у теченју вещи основаногъ узрока небыва.

6.) Дѣлай противъ тебе самогъ свагда тако, као што твоя човеческа природа захтева.

ВѢСТИ.

Пешта. Овдѣ се и ове године 1. Маја отвори Азилъ за малу дѣцу, или башта, у којој се мала дѣца играти и забављати могу. У њу се примија дѣца до пете године нњовогъ возраста. Дѣца у овој башти добијају чистогъ и свѣжеј воздуха, кон јијако здрави; упражњивају се са таковимъ тѣлеснимъ движењемъ, кое је за нњовъ возрастъ сходно и пробитично; занимају се таковимъ игрицама, кое јијако увеселявају, забављају и разведрављају; избѣгавају свакогъ школљивогъ и убиточногъ праха, кон јијако мучи; избѣгавају и жестине сунчане, као и людскогъ и пешке и на коли тисканја; осигурују се и отъ свакогъ, непредсторожностю и непазљивостю Служавки и Дадиља, лако проузрокујућегсе повређења; и који су мало јача упражњивају се и у њакој части Гимнастике. —

ПУТЪ ПО СВѢТУ.

У Тешкани има 20. Школа за малу дѣцу, у којима сваке године до 2000 дѣце учесе. У истимъ школама даје се најпре и најпре дѣцы, да се ёа ла-

*) Ову је битку, као и причине нѣне, и одржану Србаља надъ Бугарима славну побѣду, лепо Г. Александеръ Стојачковичъ у овогодишњемъ С. Народију. Листу 8. описао.

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

Изъ Сегедна, 8-гъ Маіа п. Р. Садашній вашаръ прошао намъ е найвише аламінуто, и то у средину руку: но марвенскій е быво врло слабъ; еро су се люди бояли велике воде, и суще, што овдѣ ніе скоро кише было. А Тисса рѣка, коя намъ е за цѣло пролеће са потошленіемъ претила, хвала Богу, већи е почела опадати. Цѣна разны производа была е слѣдуюћа: сто кожа ягњићи болни и већи 50—60 а слабіи 40—45 фор. 1 пааръ воловеки 30—35 а коньски 15 фор., 1 цента слание Банатске 26 фор. и 27 кр., а Сегединске добре, 28. фор., 1 пааръ свиня дебелы већи одъ 4 до 4 $\frac{1}{2}$ центе тежки 76—80 фор., мершавы 50 фор., маини 45 а найманы једногодны 30—35 фор., 1. холба таране 5 кр., жуте каже 6 кр., арпе каше 4 кр. — На вашару было е истина свашта доста, само новца мало: народа е страногъ такођеръ было довольно. Цѣна раане на овдешной піацы есть ова: 1. меровъ чистогъ жита 7, наполице 5, ражи 4 и 15—4 и 30, єчма 3., а кукуруза 4 фор. — 4 фор. и 15 кр. све у шайну.

(сообщстава Г. Л.)

Мошонъ. Цѣна раане 28. Апріліа п. р. была е ова: као, меровъ Банатскогъ жита по 4 фор. 30 кр. до 5. фор. 36 кр., Унгарскогъ жита по 3 фор. 20 кр. до 5 фор., наполице 2 фор. 36 кр. до 2. фор. 48 кр., ражи 2 фор. 36 кр. до 3 фор. 12—18 кр., єчма 1 фор. 54 кр. до 2 фор. 21 кр., зоби 1 фор. 45 кр. до 2 фор., кукуруза овогодишнѣгъ 2 фор. 42 кр. до 2 фор. 54 кр., а старогъ 2 фор. 45 кр. до 3. фор. 6. кр.

* Ево намъ милый Србскій Роде знака, кои се са добродѣтелю и са воспитаніемъ скопчао. — Тымъ путемъ Браћо Србљи, треба да ступамо, кое другачие быти не може, развѣ ако се наше Народно школско Заведеніе узподомаже. И.

Опеть смо принуждени нашу П. Т. Г. Г. Предчисленнике, кои юшти платили ни су, найучтивѣ умолити, да бы доброту имали, о наступающемъ Пештанскомъ Вашару припадаюће новце како за прощаста, тако и за ово полгодишнѣ теченіе, нама послати. А да бы она Г. Г., кои бы новце нама донели, лакше и безъ свакогъ труда такове предати могла; то умолявамо све вообще, некъ доброту имао кодъ Славне наши Школа управлююще Депутације у Дороеа улицы (Dorothea - Gasse №. 19), именито пакъ кодъ Г. Паула Недокланьскогъ, Кассе Перцептора, положити, гди ће свака Особа и Квітту прїимити.

Издаватель.

Скоротечка излази у седмици 2 путъ, Четверкомъ и Неделькомъ; цена му е како за овдаши тако иза странѣ се Предчисленнике за полъ године 4 фор. у сребру. Предчислитисе може на свакой ц. кр. Пошти, и у Пешта кодъ Издавателя, у Бедемской улицы (Bastei Gasse №. 349.)

Издаватель Димитрий Јовановићъ.

УПЕШТИ словами Баймеловыми.